

Изх. № 479/04.11.2016 г.

**ДО
Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ ПРИ 43-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

Относно: Проект на държавния бюджет на Република България за 2017 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

Във връзка с обсъждането на проекта на държавния бюджет на Република България за 2017 г. представяме на Вашето внимание

**ПОЗИЦИЯ
НА АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ
ПО ПРОЕКТ НА
ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2017 Г.**

Законът за държавния бюджет е фундаментална законодателна норма, в която намират отражение възприетите от парламентарното мнозинство и излъченото от него правителство политики в различните сфери на обществено - икономическия живот и по отношение на функционирането на държавния апарат.

За съжаление отново в последната седмица на месец октомври Министерство на финансите представи проект за бюджет на Република България и в рамките на два работни дни законопроектът беше обсъден в Комисиите към НСТС и НСТС, беше приет от Министерски съвет и беше внесен за обсъждане и приемане от Народното събрание. Общото впечатление е, че отново липсва прозрачност относно проведената бюджетна процедура поради кратките срокове, възпрепятстващи ефективното обществено обсъждане на параметрите на държавния бюджет и подкрепените от него политики. Поради гореописаните времеви ограничения, позицията на Асоциацията на индустриалния капитал

в България (АИКБ) е фокусирана основно върху предвижданите параметри на Бюджет – 2017 и предвидените в него политики на българското правителство и е съобразена с дадените вече препоръки на бизнеса към Бюджет 2017 г. за подобряване на бизнес средата в България.

1. През 2016 г. наблюдаваме растеж на българската икономика.

БВП нараства с 3% през второто тримесечие на 2016 г. спрямо същото на миналата година и с 0,7% спрямо първото тримесечие на 2016 г., показват сезонно изгладените данни на националната статистика. Министерството на финансите подобри очакванията си за икономическия растеж на България през тази година до 2,6% в сравнение с прогнозата за повишение от 2,1%, направена през пролетта, но запази очакванията си за ръста на БВП догодина от 2,5% и по 2,7% през следващите две години. Есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите отразява по-доброто от очакваното представяне на българската икономика през първата половина на тази година.

Според Министерство на финансите „основен принос за растежа през тази година ще има вътрешното търсене (потребление и инвестиции)“. „Очаква се благоприятната динамика при частното потребление, отчетена през първото полугодие на 2016 г., да се запази до края на годината, а спадът при публичните разходи да се забави значително. Инвестициите в икономиката се повишиха със 7,1% за периода януари-юни.“

Международният валутен фонд (МВФ) повиши прогнозите си за икономическия растеж на България за настоящата и следващата година. Според шестмесечния доклад на фонда World Economic Outlook, брутният вътрешен продукт (БВП) на страната ще нарасне с до 3,0% през 2016 г. и 2,8% през 2017 г. Предишните прогнози на МВФ от април бяха за растеж от 2,3% и през двете години.

Асоциация на индустриалния капитал в България смята, че българската икономика е възможно да нарасне през 2017 година между 2.6 и 2.8 %.

Прогнозираният ръст на БВП може да бъде постигнат, а и надхвърлен, ако правителството насочи системни усилия за планиране и ефективно изпълнение на адекватни мерки за подобряване на бизнес климата в страната, за насърчаване на износа и за увеличаване на вътрешното потребление.

Този ръст би било възможно да се изпълни и ако не се случат следните неблагоприятни събития:

- Извънредни външнополитически или външноикономически събития;
- Политически или банкови кризи в България;
- Влошаване на външните условия за българския износ;
- Срив на преките чуждестранни инвестиции.

Резултатите от анкетата сред членовете на АИКБ също предполагат растеж през следващата година. Компаниите, които очакват ръст в продажбите, са три пъти повече от тези, които очакват спад. Половината компании планират ръст в инвестициите, а само 15% спад. Износът се очаква да се запази, а финансовият резултат – да се подобри.

Ето и някои доказателства в подкрепа на тезата за реалистично планиране на растежа на БВП в средносрочната прогноза (всички цитирани по-долу данни са на НСИ):

Година	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.*
Ръст на БВП	0.2%	1.3 %	1.6 %	3.0 %	3.0%

Динамичният ред на икономическия ръст продължава да показва тенденция на повишаване и ако прегледаме данните по тримесечия, то през последните 10 тримесечия (4-те на 2014 г., 4-те на 2015 г. и първите 2 на 2016 г.), официално отчетени от НСИ, се затвърждава изводът, че БВП расте с относително постоянен темп:

Тримесечие	Q1 2014	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015
Ръст на БВП	0.2 %	2.6 %	0.7 %	2.4 %	3.3 %	2.8 %
Тримесечие	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016		
Ръст на БВП	3.0 %	2.9 %	3.0 %	2.9 %		

2. Очакваните разходи по КФП за 2017 г. са на ниво от 39.8 % от БВП (Средносрочна бюджетна прогноза 2017 – 2019 г.). АИКБ одобрява и подкрепя тенденцията за поддържане на дела на средствата, преразпределяни от държавния бюджет, под 40 %. Асоциацията на индустриалния капитал в България неизменно остава на позицията, че ограничаването на преразпределението през бюджета е важен стимул за повишаване на ефективността на държавната администрация и има антикорупционен ефект.

3. АИКБ продължава убедено и последователно да подкрепя данъчната стабилност при ниски равнища на данъчните ставки и изменение на равнищата на осигурителните вноски за 2017 година в рамките на договореното между социалните партньори и държавата. Ние оценяваме данъчната стабилност и предвидимост като един от основните фактори за привличане на инвестиции и за осигуряване на условия за икономически растеж.

Със съжаление отбелязваме, че за поредна година с изменението на данъчните закони **не се решава проблемът за необективния начин, по който се определя размерът на такса битови отпадъци (ТБО)** – не на основа на реално изхвърляни количества отпадъци, а на основа стойността на дълготрайните активи. Да припомним само, че през 2013 г. бяха приети изменения в ЗМДТ, които преустановяват възможността ТБО да се определя на база данъчна оценка/балансова стойност на активите, но трайното и справедливо решаване на проблема се отлага ежегодно. Така въвеждането и прилагането в практиката на принципа „замърсителят плаща“ продължава да е належащо и неотложно.

4. Запазват се целите за дефицита за 2017 и 2018 г., съответно на 1.4% и 1.0%

от БВП.“ (Средносрочна бюджетна прогноза 2017 – 2019 г.). АИКБ остава на принципната си позиция, че държавата трябва да се стреми към пълно балансиране на публичните финанси.

През последните 8 години държавните бюджети бяха планирани и изпълнени с дефицити, някои от тях надвишаващи 3 % от БВП. Това доведе до значително увеличение на държавния дълг, за да се финансират негативните дисбаланси в бюджета. Крайно време е бюджетът на Република България да бъде планиран така, че предвидените държавни разходи да бъдат финансирани единствено чрез приходите в него.

Като приятна изненада определяме прогнозата за бюджетния дефицит за 2016 година направена в средносрочната бюджетна прогноза. Напомняме, че балансиране на бюджета беше и наша препоръка към Бюджет - 2016. Ако прогнозата бъде изпълнена, с радост ще отбележим прекратяването на негативната тенденция от последните години държавните бюджети да приключват с бюджетни дефицити. За съжаление обаче, балансирането на бюджета ще бъде основно заради неизвършването на планираните капиталовите разходи, които са двигатели на икономическия растеж.

Смятаме, че балансирането на Бюджет - 2017 е постижима цел, като резерви могат да бъдат намерени в увеличаване на приходите посредством повишаване на събираемостта им и в оптимизиране на разходите и повишаване на ефективността и ефикасността им. Положителни примери и в двете посоки можем да намерим в изпълнението на Бюджет - 2016 към октомври месец. За 10-те месеца на 2016 г. е отчетен излишък по консолидираната фискална програма, което в съчетание с прогнозирания ръст на БВП, дава основание да се планира балансиран бюджет за следващата година. Настоятелно призоваваме правителството да продължи усилията си в тази посока, като дори засили своите амбиции.

Трябва да отбележим нашето удовлетворение и подкрепа за намерението на правителството за номинално намаляване на нивото на държавния дълг през 2017 г. Това намаление би могло да бъде и по-голяма, ако бюджета беше планиран балансиран.

5. Оптимистични са прогнозите за пазара на труда. Очаква се безработицата през тази година средно да спадне до 8,1%, с един процентен пункт под миналогодишното равнище, а догодина да е 7,3%. През следващите две години (2018-2019) тя ще е под 7% (6.8% за 2018 г. и 6.5% за 2019 г.) според актуализираната средносрочна бюджетна прогноза на Министерство на финансите.

Оценяваме прогнозата за равнището на заетост и безработица като реалистична, но предупреждаваме, че тя може и да не се изпълни, ако държавата не се откаже от **административното вмешателство на пазара на труда** (каквато е практиката в момента при определянето на минималната работна заплата). **АИКБ отново предупреждава, че повишаването на равнището на заетостта (особено на нискоквалифицираните кадри) би могло да се насърчи, ако се пристъпи към бипартитно договаряне на минималната работна заплата по браншове, ако бъдат премахнати минималните осигурителни прагове и доплащането за прослужено време (т.нар. “класове“).**

Година	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016*г.
Процент на безработица	12.4 %	13.0 %	11.5%	9.9%	8.1%

Има предпоставки за продължаване на тенденцията на увеличаване на заетостта. **Формулирането и ефективното провеждане на активни политики за подобряване на средата за бизнес и за насърчаване на заетостта, особено в тясно сътрудничество със социалните партньори, могат да ускорят процеса.**

В тази връзка, със съжаление отбелязваме, че в проекта на държавния бюджет за 2017 г. не е предвидено увеличение на средствата за активни политики за насърчаване на заетостта, чрез **Националния план за действие по заетостта**. Драматичното увеличение на минималната работна заплата силно ограничава възможностите за интервенции на пазара на труда чрез мерките и програмите на НПДЗ. Фокусът на средствата от държавния бюджет, насочени към увеличение на заетостта и намаляване на безработицата, трябва да е насочен към квалификация и преквалификация на работната сила, тъй като в момента в България се наблюдава явлението „структурна безработица“.

АИКБ отново се обявява срещу продължаващото вменяване на несвойствени за бизнеса социални разходи, като например: първите три дни от обезщетенията за временна нетрудоспособност, платен отпуск за времето на ползване на отпуск по майчинство и др., за отменянето на които отдавна настояваме. Толкова повече, че сме свидетели на подозрителен ръст на болничните, заплащани както от работодателите, така и от НОИ. Назрял е моментът за преразглеждане на съществуващите временно правила.

АИКБ със загриженост отбелязва, че темпът на нарастване на средномесечната заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение многократно превишава темпа на нарастване на БВП, производителността на труда и инфлацията, както се вижда от данните по-долу:

Година	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	6 м. на 2016 г.
Темп на нарастване на СРЗ	6.6 %	6.0 %	6.8 %	7.9%	7.3%

Минималната работна заплата в България, която, за съжаление, се определя административно, расте „експлозивно“ на фона на останалите икономики в ЕС – „стара“ Европа, „нова“ Европа и Турция. Нарастването на административно определяната минимална работна заплата изпреварва договаряните минимални работни заплати по отрасли и браншове. За съжаление, в средносрочната бюджетна прогноза отново е записано административно увеличение на минималната работна заплата – практика, против която АИКБ остро се обявява. Така за три години минималната работна заплата ще нарасне с 35%,

а съотношението на МРЗ с включен среден процент доплащане за прослужено време към средната работна заплата ще стане най-неблагоприятно в ЕС, като доближи 55%!

АИКБ настоява за нов подход при определянето на минималната работна заплата за страната. Ние предлагаме минималните месечни работни заплати и минималното заплащане за час да се определят чрез бипартитно колективно договаряне между браншовите (отрасловите) работодателски и синдикални организации. Договарянето да се извършва по икономически дейности, като по този начин то ще замени договарянето на минималните осигурителни доходи. За минимална работна заплата за страната би трябвало да се приема най-ниската минимална работна заплата от всички бипартитно договорени МРЗ.

АИКБ подкрепя липсата на увеличение на нивата на минималните осигурителни прагове за 2017 г., като отново напомня за своята позиция, че минималните осигурителни прагове трябва да отпаднат, тъй като са генератор на „сива“ икономика в трудово-правните отношения.

АИКБ отново предлага реструктуриране на работната заплата и отпадането на допълнителното възнаграждение за прослужено време, т. нар. „класове“. Това ще преодолее дискриминационното различие между държавните служители, за които такава промяна е в сила от повече от 3 години, и наетите по трудово правоотношение работници или служители, както и необоснованата разлика във възнаграждението на лица, извършващи еднаква дейност, но с различен по продължителност трудов стаж. В подкрепа на гореизложеното са и резултатите от проведената годишна анкета сред членовете на АИКБ. Три четвърти от анкетираните лица не очакват промяна в броя на заетите в предприятието лица. Повече от половината от работодателите предвиждат увеличение на възнагражденията на заетите в компанията работници и служители. Мнозинството от анкетираните заявяват, че МРЗ за 2017 г. трябва да е 420 лева.

АИКБ подкрепя запазването на максималния осигурителен доход за всички осигурени лица в размер на 2 600 лева за целия прогнозен период, което оценяваме като положително намерение, тъй като постоянното увеличаване на максималния осигурителен доход през последните няколко години има отрицателно отражение върху бизнеса. Това доведе до намаляване на доходите на висококвалифицираните специалисти, увеличаване на разходите за осигурителни вноски и намаляване на конкурентоспособността на българските предприятия.

6. АИКБ счита, че при планирането на приходите в държавния бюджет е приложен реалистичен подход (приходите са с 2 420 млн. повече от планираните през 2016 г.), като също така смятаме, че трябва в разходната част на бюджета да бъдат заложен съответни буфери за евентуални случаи на непредвидени външни и вътрешни политически и икономически събития, които да доведат до неизпълнение на приходите. Отново приветстваме запазването на равнището на данъчната и осигурителна тежест (извън договорения в тристранно споразумение ръст на осигуровките с 1%). Заявеното запазване

на размерите на ставките на всички данъци, както и размерите и съотношенията на осигурителните вноски е добър сигнал към инвеститорите за предвидимостта и стабилността на данъчната система. Напомняме, че при предприемането на промени в данъчната политика, задължително следва да се прилага „тест за МСП“, съгласно препоръките на ЕС.

Правителството трябва да продължи борбата със сивата икономика и контрабандата. Постигнатите резултати през 2016 г. трябва да бъдат стимул за изпълнителната власт за по-нататъшно ограничаване на данъчните измами, икономическите престъпления и неформалните практики. Изсветляването на икономиката е инструмент за увеличаване на бюджетните приходи и подобряване на бюджетното салдо.

Ефективен инструмент за повишаване на бюджетните приходи е и **приватизирането на миноритарни дялове от държавни компании посредством тяхната продажба на Българска фондова борса.**

7. АИКБ със съжаление отбелязва, че препоръката за реструктурирането и редуцирането на бюджетите на министерствата и ведомствата не е взета под внимание, нещо повече в представения проект на бюджет разходите за издръжка на държавния апарат растат с 106 млн. лева. Продължава негативната практика да се удовлетворяват исканията на нереструктурирани сектори за повишаване на бюджетите им, без ясна визия и заявки за предстоящи реформи. Трябва да бъде направен функционален анализ и да се предприемат мерки за закриване на държавни структури с отпаднали, дублирани или затихващи функции.

АИКБ смята, че правителството трябва да положи още по-големи усилия от направените до сега за засилване и развиване на прилагането на **програмното бюджетироване, тъй като в настоящия момент то е формалност.** Увеличението на финансирането за бюджетните разпоредители трябва да бъде свързано с постигането на определени цели и конкретни резултати. Добре структурираните програмни бюджети на министерствата и ведомствата са гаранция за ефективност на бюджетните разходи.

8. АИКБ не подкрепя увеличение на разходите за сектори „Вътрешен ред и сигурност“ и „Отбрана“ както като абсолютни стойности, така и като относителен дял спрямо БВП. С неудовлетворение отбелязваме, че бюджетите на първостепенните разпоредители в сектор „Вътрешен ред и сигурност“ вместо да бъдат редуцирани те са увеличени с 9.56% спрямо нивото от 2016 г. Предвид неизвършените реформи в сектора, тези разходи са доказано неефективни и неефикасни.

АИКБ изразява своите резерви относно увеличените разходи за отбрана. Разходите за превъоръжаване на българската армия ще бъдат извършени, без да се направи необходимият стратегически анализ за опасностите пред националната сигурност и без визия за развитие на сектора на отбраната. Покупката на целеви изстребители и фрегати няма да повишат особено нивото на сигурност и няма да бъдат вложени и да развият българската отбранителна промишленост.

9. АИКБ категорично подкрепя увеличаване на средствата в бюджета за сектор „Образование и наука“. Винаги сме смятали, че образованието и научните изследвания с фундаментален и приложен характер са недофинансиран сектор, като смятаме, че акцентът в разходването на допълнителното финансиране не трябва да е насочен само в увеличение на учителските заплати и издръжката на образователните институции, а приоритетно към техническите университети, професионалното образование, приложните научни изследвания, „защитените“ професии и държавни стипендии, с ангажимент за реализация на стипендиантите в страната. Необходимо е преразпределяне на финансовия ресурс за висшите/полувисши учебни заведения в зависимост от техните рейтинги, което ще стимулира по-качественото обучение, съобразено с потребностите на пазара на труда, както задължителна работа за определен период в страната на завършилите висше образование, финансирано от държавата (държавна поръчка). Препоръчителен подход е и възстановяването на техникумите и обвързаните с производството практики като форма на обучение.

АИКБ би подкрепила и участвала в създаването и управлението на нов, съвместен фонд за финансиране на научни изследвания и авангардни разработки с директно приложение в българската индустрия, който да замени компрометирания съществуващ Фонд за научни изследвания.

Наличието на квалифицирана работна ръка е един от критериите за избор на държава, в която чуждестранните инвеститори решават да инвестират. За съжаление, напоследък липсата на квалифицирани кадри е причина, възпираща инвестициите. Затова АИКБ смята, че е необходимо провеждането на целенасочена държавна политика за повишаване на привлекателността на професии, от които пазара на труда отчита дефицит – например от природо-математически и технически специалности.

10. АИКБ не вижда в държавния бюджет разчети, които недвусмислено да показват развитие и реализация на конкретни реформи в здравноосигурителната система. Всяка година при разискването на бюджета констатираме, че през последните години българското здравеопазване е неефективно, българската нация застарява и се влошава здравният статус на преобладаващата част от гражданите. АИКБ предупреждава, че увеличаването на капиталовите разходи и разходите за медикаменти не заместват реалните инвестиции и реформа в здравеопазването, нито необходимостта от точно определяна на държавната политика и модела на развитие на здравеопазването. Изказваме своята загриженост за продължаващото влошаване на качеството на здравните услуги и за продължаващото изтичане на кадри извън страната.

АИКБ нееднократно е предупреждавала за нереалистично високия брой на пенсите по инвалидност и отново апелира за предприемане на решителни действия. Настояваме за спешна реформа в медицинската експертиза и експертизата на работоспособността, както и на службите по трудова медицина, за да се прекрати източването на средства от НОИ посредством получаване на инвалидни пенсии от

работоспособни лица.

11. АИКБ отбелязва, че внедряването на електронни услуги и създаването на функциониращо електронно правителство драматично закъсняват и че на практика обхватът на електронните услуги е изключително ограничен, въпреки постоянно отделяните средства за целта. АИКБ настоява да бъдат свързани основните бази данни в България, така че да обменят данни, с оглед ефективното прилагане на практика на ЗЕУ. Да бъде наложено държавната администрация да спазва законовите разпоредби и да не изисква от граждани или юридически лица повторно данни, които вече притежава. Настояваме за формулиране и финансиране на политики за въвеждането на електронно правосъдие, електронно здравеопазване, цифровизация на кадастъра и т.н., както и за изпълнението на „пътната карта“ с фиксирани в нея конкретни дейности, изпълнители, отговорни институции и срокове за реализирането им.

С УВАЖЕНИЕ,

ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА
АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

